

Nr 199.

Av herr **Boman**, *i anledning av Kungl. Maj:ts proposition nr 395 med förslag till förordning om ändrad lydelse av 20 § i förordningen den 28 oktober 1910 om inkomst- och förmögenhetsskatt m. m.*

I Kungl. Maj:ts nådiga proposition nr 395 föreslås viss ändring i lydelsen av § 20 av förordningen av 28 oktober 1910 om inkomst- och förmögenhetsskatt samt å avdelning 4 i de vid samma förordning fogade särskilda anvisningar till ledning vid taxeringen. Syftet med de föreslagna ändringarna är att åstadkomma starkare beskattning hos aktiebolag av sådan vinst, som i en eller annan form fonderas hos bolagen, och att hos aktieägarna beskatta de belopp, som vid ett aktiebolags upplösning utskiftas till delägarna, i vad dessa överstiga av aktieägarna i bolaget tillskjutet kontant tillskott.

Föredragande departementschefen har till stöd för den förra framställningen påpekat den betydande fondering av vinstmedel, som särskilt under senare år ägt rum inom ett stort antal aktiebolag och som tagit sig uttryck i utdelande av gratisaktier och avsättningar till reservfond, och framhållit, att denna vinst undgår den dubbelbeskattning, som eljest utgår för aktiebolags vinst, i det att denna del av vinsten endast blir beskattad hos aktiebolagen, och ej såsom den vinst, som utdelas, jämväl hos aktiernas ägare. I propositionen hänvisas till hurusom under åren efter 1 januari 1915 för aktiebolag inregistrerats ökade aktiekapital genom överförda vinstmedel till belopp av mer än 236,000,000 kronor, avseende bolag med ett sammanlagt aktiekapital av omkring 600,000,000 kronor. Föredragande departementschefen, som uttalar, att konsolidering av aktiebolag är önskvärd och behövlig, den är ju ock i aktiebolagslagen påbjuden, för vissa bolag upp till 50 procent av aktiekapitalet, finner,

Bihang till riksdagens protokoll 1918. 3 saml. 88 häft. (Nr 199—200.) 1

att den hopsamling av kapital, som nu i många fall äger rum, icke är behöflig för bolagens ekonomi, och synes förmena, att den t. o. m. skulle äga rum för vinnande av förmåner i beskattningshänseende.

Det borde emellertid för den, som sysslar med ekonomiska frågor, vara uppenbart, att vid den utomordentliga stegring, som under krigstiden inträtt å priserna å snart sagt varje varuartikel och nyttighet, ett affärsföretags behov av rörelsemedel måste enormt ha stegrats. För att nu kunna driva en affärsverksamhet i samma omfattning som före världskriget, skulle enbart tillfölje varuprisernas förändring krävas i regel ett fördubblat kapital. Men kapitalbehovet har i själva verket stegrats ytterligare därigenom, att kredit- och transportförhållandena förändrats, kredit å varor förekommer tillfölje varuknappheten i ytterst ringa utsträckning och den långsammare och osäkra transporten av varor från och till utlandet leder till, att kapitalet vid varje affär blir bundet under en längre tidsrymd. Det torde därför vara för tillgodoseende av fullt legitima behov, som de flesta aktiebolag nu sträva att åt sig bevara avsevärda delar av årsvinsten. Aktiebolagen ha så mycket större anledning härtill, som möjligheten att under de närmaste åren efter ett blivande fredsslut lånevägen kunna tillgodose större penningbehov torde bliva väsentligt förminskad. På den inhemska lånemarknaden komma då staten och kommunerna att konkurrera med de enskilda affärsföretagen, och dessa torde endast mot dryga räntor kunna få sina lånebehov tillgodosedda. Då de svenska aktiebolagen f. n. ha att till staten erlægga inkomstskatt, extra inkomstskatt och i de fall, som den kungl. propositionen torde avse, väl även krigskonjunkturskatt, är aktiebolagens skattebelastning redan nu så betydande, att man måste ställa sig synnerligen tveksam inför varje förhöjning av densamma. Kammarrätten har även i sitt över förslaget avgivna yttrande uttalat, att det skulle innebära ett redan i och för sig olyckligt sönderbrytande av den grundläggande principen för aktiebolags beskattning, och anser sig icke kunna tillstyrka den föreslagna ändringen av § 20 i förordningen om inkomst- och förmögenhetsskatt.

Beträffande den föreslagna beskattningen vid bolags upplösning av de belopp, som då tillskiftas aktieägarna utöver aktiekapitalet, så må erkännas, att en dylik beskattning skulle äga fog för sig, om aktierna alltjämt innehades av de ursprungliga aktietecknarna. Detta torde väl emellertid endast sällan vara fallet och blott förekomma med bolag av mycket kort varaktighet. Aktier byta som bekant i stor omfattning ägare, såsom siffrorna för fondbörsen noggsamt utvisa, och i sådana bolag, där större fonderingar årligen ske, till emot dessa svarande höjda

priser. Såsom i statsrådsprotokollet uttalas, skulle ett genomförande av förslaget medföra, att en aktieägare, som inköpt en aktie i dylikt bolag till dess verkliga värde och vid bolagets kort därefter inträffade upplösning återbekomme sin köpeskillning utan någon som helst vinst, likväl skulle bliva beskattad för vinstutdelning kanske till betydande belopp. Det vore väl bättre, att i ett eller annat undantagsfall någon vinst undginge beskattning, än att man lagfäste bestämmelser, som föranledde sådana obilligheter, som ovan nämnts.

Att båda de av Kungl. Maj:t föreslagna författningsändringarna skulle medföra avsevärda skattetekniska svårigheter vid tillämpningen, är uppenbart, såväl då det gällde att fastställa, vad som skulle anses som aktiekapital, då olika bolag sammanslagits, som ock, då man skulle avgöra, vad som vid ett bolags upplösning erhöles utöver aktiekapitalet, då likviden för det upplösta bolaget utgjordes av aktier i ett annat bolag.

Då vidare det skatteresultat, som genom det föreliggande förslaget skulle ernås, enligt uppgift mellan de 500,000 och 750,000, icke är alltför betydande, synes anledning ej finnas att införa en ny beskattning av sådan natur, och får jag med stöd av det anförda hemställa,

att riksdagen ej måtte bifalla de förslag, som innefattas i kungl. propositionen nr 395.

Stockholm den 14 maj 1918.

Gustaf Boman.

